

2024/2054(INI)

22.10.2024

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно годишния доклад на Европейската централна банка за 2024 г.
(2024/2054(INI))

Комисия по икономически и парични въпроси

Докладчик: Анук Ван Брюг

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	9
ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....	10

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно годишния доклад на Европейската централна банка за 2024 г.
(2024/2054(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид годишния доклад на Европейската централна банка (ЕЦБ) за 2023 г.,
- като взе предвид обратната връзка от страна на ЕЦБ от 18 април 2024 г. относно приноса на Парламента като част от неговата резолюция относно годишния доклад на ЕЦБ за 2022 г.,
- като взе предвид устава на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) и на ЕЦБ, и по-специално членове 2, 15 и 21 от него,
- като взе предвид член 123, параграф 1, член 125, член 127, параграфи 1 и 2, член 130, член 282, параграф 2 и член 284, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),
- като взе предвид членове 3, 13 и 119 от Договора за Европейския съюз (ДЕС),
- като взе предвид макроикономическите прогнози на експертите на Евросистемата от 7 март 2024 г., 6 юни 2024 г. и 12 септември 2024 г.,
- като взе предвид решенията, взети от на Управителния съвет на ЕЦБ на 25 януари 2024 г., 7 март 2024 г., 11 април 2024 г., 6 юни 2024 г., 18 юли 2024 г., 12 септември 2024 г. и 17 октомври 2024 г.,
- като взе предвид прогнозата на Евростат от 17 октомври 2024 г. за инфлацията,
- като взе предвид икономическата прогноза на Комисията от пролетта на 2024 г., публикувана на 15 май 2024 г.,
- като взе предвид доклада на Международния валутен фонд (МВФ) от октомври 2024 г. относно световните икономически перспективи,
- като взе предвид проведените на 15 февруари 2024 г. и 30 септември 2024 г. диалози по въпросите на паричната политика с председателя на ЕЦБ Кристин Лагард,
- като взе предвид своето решение от 1 юни 2023 г. относно договореностите под формата на размяна на писма между Европейския парламент и ЕЦБ относно структурирането на практиките за взаимодействие в областта на централното банкиране¹,

¹ Приети текстове, P9_TA(2023)0214.

- като взе предвид одобрението от 21 юли 2022 г. от страна на Управителния съвет на ЕЦБ на инструмента за защита на трансмисионния механизъм,
 - като взе предвид предложението на Комисията от 28 юни 2023 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно създаването на цифровото евро ([COM\(2023\)0369](#)),
 - като взе предвид първия доклад на ЕЦБ за напредъка от 24 юни 2024 г. относно подготвителния етап за създаването на цифровото евро,
 - като взе предвид четирите доклада на ЕЦБ за напредъка — от 13 юли 2023 г., 24 април 2023 г., 21 декември 2022 г. и 29 септември 2022 г., относно фазата на проучване на цифровото евро,
 - като взе предвид прегледа на стратегията на паричната политика на ЕЦБ, започнал на 23 януари 2020 г. и приключил на 8 юли 2021 г., както и предвидената за 2025 г. оценка на стратегията на паричната политика,
 - като взе предвид прегледа на оперативната рамка на ЕЦБ, публикуван на 13 март 2024 г.,
 - като взе предвид годишния доклад на ЕЦБ от юни 2024 г. относно международната роля на еврото,
 - като взе предвид резултатите от първия по рода си тест за кибернетична устойчивост на ЕЦБ от 26 юли 2024 г.,
 - като взе предвид публикуването на 19 юни 2024 г. в Официалния вестник на Европейския съюз на преработения регламент за капиталовите изисквания² („РКИ III“) и преработената директива за капиталовите изисквания³ („ДКИ VI“),
 - като взе предвид резултатите от свързания с климатичния риск стрес тест на ЕЦБ от 8 юли 2022 г.,
 - като взе предвид актуализацията от 2024 г. на декларацията на ЕЦБ за въздействието върху околната среда,
 - като взе предвид член 142, параграф 1 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид доклада на Комисията по икономически и парични въпроси (A10-0000/2024),
- A. като има предвид, че според макроикономическите прогнози на експертите на Евросистемата от септември 2024 г. за еврозоната хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) достигна равнище от 1,7% в еврозоната през септември 2024 г.;

² [OB L 1623, 19.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj>](#).

³ [OB L 1619, 19.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>](#).

- Б. като има предвид, че се очаква инфлацията по ХИПЦ леко да се повиши през последното тримесечие на 2024 г., преди да спадне до 2,2% през 2025 г. и 1,9% през 2026 г.⁴;
- В. като има предвид, че основната цел на ЕЦБ е да поддържа ценова стабилност, която тя е определила като равнище на инфлация от 2% в средносрочен план;
- Г. като има предвид, че ЕЦБ е политически независима, което означава, че нито институциите и агенциите на Европейския съюз (ЕС), нито правителствата на държавите членки следва да се опитват да ѝ влияят;
- Д. като има предвид, че политическата независимост изисква от ЕЦБ да се въздържа от вземане на политически решения;
- Е. като има предвид, че член 123 от ДФЕС и член 21 от устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ забраняват паричното финансиране на държавите;
- Ж. като има предвид, че вече не всички плащания по главницата по ценни книжа с настъпващ падеж, закупени по програмата за закупуване на активи, а от януари 2025 г. — по програмата за закупуване на активи в условията на извънредна ситуация, причинена от пандемия, се реинвестират;
- З. като има предвид, че еврото е втората по важност валута в света, която изостава значително от щатския долар, въпреки икономическия дял на еврозоната в световната търговия;
- И. като има предвид, че ЕЦБ се отчита пред Парламента в качеството му на институцията на ЕС, представляваща гражданите на ЕС;

Общ преглед

1. приветства ролята на ЕЦБ за гарантиране на паричната стабилност; подчертава, че ЕЦБ е институцията, която отговаря за поддържането на ценовата стабилност в еврозоната;
2. подчертава, че установеният в Договорите статут на независимост на ЕЦБ е предпоставка тя да изпълнява мандата си;
3. изтъква значението на политическата независимост на ЕЦБ, която следва да остане ненакърнена; подчертава, че в замяна на това тази независимост изисква от ЕЦБ да се въздържа от вземане на политически решения;
4. признава усилията на ЕЦБ за връщане на инфлацията до равнища, съизмерими с нейната цел от 2% в средносрочен план;
5. изразява съжаление, че равнищата на инфлация остават над целта на ЕЦБ от 2% в някои държави членки; подчертава, че инфлацията намалява покупателната способност на фиксираните доходи, спестяванията и пенсиите и че тя нарушава

⁴ https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb_projections202409_ecbstaff~9c88364c57.bg.html

сигнализиращата функция на цените, гарантираща ефективно разпределение на ресурсите;

6. изразява съжаление, че базисната инфлация остава висока, като само две държави членки от еврозоната отчитат темпове на базисната инфлация под 2% през септември 2024 г.;
7. предупреждава ЕЦБ да не се изкушава да намали лихвените проценти твърде бързо, като се има предвид рискът равнищата на инфлация да започнат отново да нарастват; подчертава, че самата ЕЦБ очаква временно увеличение на равнищата на инфлация през последното тримесечие на 2024 г., тъй като предишните резки спадове на цените на енергията не се отразяват в годишните проценти;
8. припомня, че Икономическият и паричен съюз изисква стабилни фискални политики в държавите членки, за да може да реагира на външни сътресения;
9. припомня, че разумните фискални политики на държавите членки могат да допълнят усилията на ЕЦБ за поддържане на ниска инфлация; подчертава, че справянето с прекомерния публичен дефицит и равнищата на дълга е от решаващо значение за поддържането на стабилна икономика и устойчив растеж;
10. изразява загриженост относно високите равнища на държавен дълг и дефицити в държавите членки и пораждания от това риск от фискално господство;

Парична политика

11. горещо приветства факта, че общата инфлация спадна от най-високата си стойност — 10,6% през октомври 2022 г., на 1,7% през септември 2024 г.;
12. приветства намаляването на базисната инфлация от най-високата ѝ стойност — 7,6% през март 2023 г., на 2,7% през септември 2024 г., но изразява безпокойство във връзка с рекордното ѝ и трайно високо равнище;
13. изразява съжаление, че на ЕЦБ бяха необходими повече от три години, за да постигне равнище на инфлация, което е съизмеримо с целевото ѝ равнище от 2%;
14. подчертава, че ЕЦБ закъсня да предприеме действия, когато инфлацията започна да нараства през януари 2021 г. и надхвърли целевото равнище от 2% през юли 2021 г.; припомня във връзка с това оценката на ЕЦБ, че се очаква инфлацията да бъде само преходна;
15. приканва ЕЦБ фундаментално да преразгледа и усъвършенства своите модели и ролята им при изготвянето на политики от страна на банката с оглед на незадоволителните резултати, постигнати от моделите през последните години;
16. подкрепя решението на ЕЦБ да намали своите програми за закупуване на активи с оглед на прекомерната ликвидност на пазара и понижените равнища на инфлация;
17. подчертава, че програмите на ЕЦБ за закупуване са неконвенционални политики, които от икономическа гледна точка представляват парично финансиране, а това е забранено съгласно член 123, параграф 1 от ДФЕС, ако ЕЦБ не намали баланса си;

поради това призовава ЕЦБ постепенно да намали размера на счетоводния си баланс;

18. изразява съжаление относно създаването през юли 2022 г. на инструмента за защита на трансмисионния механизъм; призовава ЕЦБ да зачита не само правните аспекти на забраната за парично финансиране, но и нейната икономическа същност; подчертава във връзка с това, че избирателното закупуване на държавен дълг представлява парично финансиране на държава — членка на ЕС;
19. подчертава, че разнородните лихвени проценти в еврозоната като цяло са резултат от различните рискови премии по държавните облигации; подчертава, че покупките в рамките на инструмента за защита на трансмисионния механизъм просто ще прикрият симптомите на експанзивната фискална политика; призовава държавите членки да провеждат отговорни фискални политики и да осигуряват устойчиви равнища на дълга;

Цифрово евро

20. приветства напредъка на ЕЦБ по проекта за цифровото евро и текущия ѝ диалог с Парламента; подчертава очакваните ползи, като увеличена стратегическа автономност, по-добро финансово приобщаване и наличие на резервна офлайн система за плащания;
21. отново заявява, че цифровото евро следва да служи като допълнение към физическите пари в брой, че то не следва да замести изцяло парите в брой и че те следва да останат на разположение по всяко време;
22. подчертава необходимостта от модел за компенсация за банковия сектор, който е натоварен със задачата за практическото изпълнение на проекта за цифрово евро;
23. призовава ЕЦБ да вземе надлежно предвид опасенията относно неприкосновеността на личния живот във връзка с цифровото евро и подчертава, че неговото развитие следва да се утвърди като златен стандарт по отношение на неприкосновеността на личния живот за другите финансови институции;

Вторични цели

24. призовава ЕЦБ да се въздържа от вземане на политически мотивирани решения и да се придържа към своята цел за поддържане на ценова стабилност; подчертава, че превишаването на тези правомощия засяга политическата независимост на централната банка;
25. посочва, че вторичните цели на ЕЦБ се постигат най-добре, когато свободният пазар функционира в устойчива макроикономическа среда, въз основа на предвидими равнища на цените, което стимулира инвестициите;
26. подчертава, че ЕЦБ следва да предотвратява изкривявания в сигнализиращата функция на цените, като се има предвид ролята на тази функция за обезпечаването на ефективно разпределение на ресурсите; приканва ЕЦБ да оцени

до каква степен изменението на климата засяга нейната способност да поддържа ценова стабилност;

27. настоява ЕЦБ да спазва принципа на пазарна неутралност във всички свои парични операции; изразява съжаление, че действията на ЕЦБ за декарбонизация на притежаваните от нея корпоративни облигации не са следвали неутрален по отношение на пазара подход, както е в самото му определение;
28. призовава ЕЦБ да използва всички свои налични инструменти, за да гарантира, че банките се отнасят сериозно към риска, свързан с климата, за да смекчат финансовите рискове, произтичащи от изменението на климата;

Други аспекти

29. подчертава, че засилената международна роля на еврото ще доведе до по-ниски лихвени проценти в еврозоната, по-значим статут на ЕС на международната сцена и повишена макроикономическа стабилност;
 30. призовава ЕЦБ да помисли как да се подсили международната роля на еврото с оглед на повишаване на неговата привлекателност като резервна валута и да подкрепи движени от пазара промени в тази посока;
 31. приветства вниманието, което ЕЦБ обръща на риска от кибератаки; призовава ЕЦБ да гарантира безопасността и сигурността на паричната система за нейните ползватели, особено с оглед на текущите геополитически събития;
 32. приветства завършването на изграждането на рамката „Базел III“, тъй като тя ще повиши устойчивостта на банковия сектор;
 33. подкрепя целта на ЕЦБ да увеличи представителството на жените чрез насърчаване на напредъка на жените в тази област; поради тази причина приветства инициативи като стипендията на ЕЦБ за жени в икономиката;
-
- ◦
34. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията и на Европейската централна банка.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

През последните четири години Европейският съюз се бори с изключително високи равнища на инфлация. Покачващите се цени на енергията оказаха верижно въздействие върху икономиката, което доведе до повишаване на потребителските цени. В качеството си на институция, натоварена с поддържането на ценова стабилност в еврозоната, Европейската централна банка (ЕЦБ) носи отговорност за решаването на този проблем и за улесняването на бързото връщане към стабилни цени. На централната банка обаче бяха нужни три години, за да понижи инфлацията до нормалните ѝ равнища. За разлика от САЩ, където Федералният резерв успя да овладее инфлацията по-бързо.

Неотдавнашният спад както на хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), така и на базисната инфлация, със сигурност е окуражаващ. Въпреки това е важно да се отбележи, че първоначалната реакция на ЕЦБ беше забавена и нерешителна, което позволи на инфлацията да се повиши повече от необходимото. Очевидно през последните години нейните модели не постигнаха задоволителни резултати и следва да бъдат основно преоценени и усъвършенствани. Като се има предвид настоящото нормализиране на равнищата на инфлация, е наложително ЕЦБ да ограничи своите програми за закупуване, които на практика представляват парично финансиране чрез неконвенционални политики. Въпреки че тези програми бяха допустими от правна гледна точка, ЕЦБ следва да се придържа към духа на Договора за ЕС, който забранява паричното финансиране на европейските правителства.

По-принципно докладчикът подчертава значението на независимостта на централната банка. За да се предотврати политическа намеса в целта ѝ за постигане на ценова стабилност, централната банка получи законоустановена независимост. Тази автономност позволява на ЕЦБ да се съсредоточи върху целите си без външен натиск, което налага тя да се въздържа от вземане на политически решения. Докладчикът счита, че този принцип е от съществено значение за запазването на целостта на общата валута и на нейния емитент. На практика това се отнася за вторичните цели на ЕЦБ, които са насочени към подкрепа на по-широките цели на Европейския съюз. От съществено значение е ЕЦБ да преследва тези цели, без да отстъпва от основната си цел — ценовата стабилност, или да се поддава на политически подбуди. Поради това докладчикът счита, че ЕЦБ следва да се самоограничи до насърчаването на стабилна макроикономическа среда, характеризираща се с ниски и предвидими равнища на инфлация.

Освен това ЕЦБ отбелязва напредък по отношение на цифровото евро. Тази инициатива предлага ясни ползи, включително повишена стратегическа автономност и по-добро финансово приобщаване. Важно е обаче да се подчертае, че цифровото евро следва да допълни, а не да замени физическите пари в брой.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В рамките на своята изключителна отговорност докладчикът декларира, че не е получена никаква информация от субекти или лица, които следва да бъдат посочени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.